

- тарифні обмеження в торгівлі як використання мита, тобто прямих надбавок до ціни товару;
- нетарифні обмеження, тобто непрямі форми впливу на обсяг і ціну товару, який перетинає державний кордон (квоти, ліцензії, технічні обмеження, тобто стандарти, норми, інші обов'язкові вимоги та ін.).

Стосовно України варто відзначити, що за станом на 2014-2015 роки депресивні тенденції в економіці помітно позначилися на зовнішній торгівлі: за попередніми даними, падіння експорту (товарів і послуг) досягло 17%, імпорту - 24%. Відтак, суттєво знизився дефіцит рахунку поточних операцій - до \$5 млрд. (або 4% ВВП). Водночас, відбулась часткова переорієнтація української держави з російських ринків на європейські - насамперед у частині експорту окремих продуктів аграрного сектору, що значною мірою зумовлено підписанням Угоди про асоціацію України з ЄС і наданням з боку ЄС односторонніх преференцій доступу України до ринку ЄС. Ефективно використати потенціал девальвації національної валюти для нарощування експорту та досягнення позитивного сальдо за поточним рахунком платіжного балансу (що необхідно для відновлення зовнішньої рівноваги) Україна не змогла через втрату контролю над частиною території, де розташовані багато експортоорієнтованих підприємств, та порушення виробничих зв'язків і скорочення поставок енергоносіїв.

Зазнала обвалу ситуація з припливом прямих іноземних інвестицій (ПІІ). За I-III квартали 2014р. приплив ПІІ виявився практично нульовим, а за рахунок курсової різниці акціонерний капітал ПІІ впав приблизно на \$9 млрд. Наприкінці 2014р. передумов прискорення припливу ПІІ також не було, що створило значні проблеми в частині здійснення необхідних структурних перетворень в українській економіці.

Підсумовуючи викладене слід зазначити, що результати 2014р. вказують на поглиблення кризового стану національної економіки. Між тим, упродовж 2014р., хоч і повільно, але відбувалися процеси її адаптації до нових умов, часткова заміна втрачених економічних і фінансових джерел, що дозволило уникнути неконтрольованого розпаду економіки.

Ляшук В.Р., студентка 4-го курсу
Рівненського відділення НАВС

Особливості правового регулювання економічної конкуренції та монополістичної діяльності в Україні

Наскільки відомо, конкуренція є одним із основних двигунів прогресу. На фоні конкурентів кожен виробник прагне вдосконалити свою продукцію, збільшити її різноманітність, або вдосконалити технологію та якість надання послуг. Нормативне закріплення поняття «економічна конкуренція» отримало у ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», де воно

визначається як змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку. Тобто конкуренція не лише штовхає виробника на удосконалення товару, а й не дає йому «трати» на споживачах шляхом завищення ціни на унікальний товар, який виробляє лише одна фірма, підприємство.

Державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю. Суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію. Органи державної влади, до компетенції яких належить забезпечення державного регулювання та управління у відповідних галузях економіки, проводять моніторинг ринків цих галузей з метою аналізу та прогнозування їх розвитку.

Законодавство України про захист економічної конкуренції ґрунтується на положеннях Конституції України (ст. 42 Конституції України містить пряму заборону щодо зловживання монопольним становищем на ринку та обмеження конкуренції), Господарського кодексу України, Законів України «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет України», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» та інших нормативно-правових актів.

В свою чергу недобросовісною конкуренцією є будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаям у господарській діяльності.

Монополія, монополізм (одноособове право на продаж) - 1) виключне право на виробництво, торгівлю, промисли тощо, яке належить одній особі, певній групі осіб або державі; 2) великі об'єднання підприємців (картелі, синдикати, трести, концерни, консорціуми тощо), що виникають на базі зростаючої концентрації виробництва і капіталу та зосереджують у своїх руках значну частку виробництва чи продажу певного товару з метою досягнення домінуючого становища на ринку, одержання максимального прибутку. Розрізняють законну (легальну) монополію як виключне право суб'єкта господарювання здійснювати певну діяльність на засадах, визначених нормативно-правовими актами. Тобто існування такої монополії регламентовано

законодавством, а монопольне право суб'єкта господарювання на здійснення певної діяльності, надання послуг, володіння майном дозволено та підтримується законодавством. Законну (легальну) монополію у свою чергу можна поділити на державну та приватну.

Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України. Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.

Отже, конкуренція - це один із основних чинників існування ринку. Вона допомагає визначати об'єктивну вартість товару та дає покупцеві широкий вибір товарів та послуг на будь-який смак. Монополізм виключає поняття конкуренції, а тому статус «монополія» може отримати лише окремий виробник у передбаченому законом порядку, або ж особа, яка володіє принципово новим, оригінальним результатом творчої діяльності (інтелектуальною власністю).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 07 червня 1996 р. № 236/96-ВР.
2. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-ІІІ.
3. Удалов Т.Г Конкурентне право: навчальний посібник. - К.: Видавництво «Школа», 2004. - 496 с.

Зазуляк Б.Є., курсант 205 н.г.
ННПФЕКП НАВС *Науковий*
керівник:

Буличева Н. А., к.ю.н. доцент

СИСТЕМА РОЗПОДІЛУ ДОХОДІВ

Розподіл доходів в умовах ринку є проміжною стадією між виробництвом та споживанням, етапом системи суспільного виробництва. Доходи економічних суб'єктів представляють собою обсяг грошових та натуральних надходжень за певний період часу. Доходи населення виступають одним із найважливіших чинників розвитку економічної системи суспільства. Значення цього елементу можна розглянути через наступні фактори:

- доходи виступають чинником матеріального добробуту економічних суб'єктів;
- рівень доходів впливає на можливість задоволення потреб;
- доходи виступають передумовою відтворення людських ресурсів.

Доходи поділяються на первинні та вторинні.